

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 64/2021-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. februára 2021 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť spoločnosti KK pharm, s. r. o., Čapajevova 23, Prešov, IČO 46 049 932, právne zastúpenej advokátkou JUDr. Lýdiou Farbakyovou, advokátska kancelária, Floriánova 12, Prešov, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 22 Cb 144/2018 z 24. februára 2020 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 Cob 56/2020 z 24. septembra 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. decembra 2020 doručená ústavná sťažnosť spoločnosti KK pharm, s. r. o., Čapajevova 23, Prešov, IČO 46 049 932 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 22 Cb 144/2018 z 24. februára 2020 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a tiež rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Cob 56/2020 z 24. septembra 2020 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že pôvodne spoločnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „pôvodná žalobkyňa“), sa svojou žalobou doručenou okresnému súdu 8. augusta 2018 domáhala proti sťažovateľke (žalovanej) zaplata sumy 71 114,09 € s príslušenstvom (ďalej aj „pohľadávka“) z titulu nezaplataenej kúpnej ceny za tovar dodaný pôvodnou žalobkyňou sťažovateľke.

3. Po podaní žaloby pôvodná žalobkyňa ako postupkyňa a spoločnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „postupníčka“ alebo „žalobkyňa“), uzavreli 24. septembra 2018 zmluvu o postúpení pohľadávky, predmetom ktorej bola okrem iných aj žalobou pôvodnej žalobkyne uplatnená pohľadávka. Okresný súd uznesením sp. zn. 22 Cb 144/2018 z 10. októbra 2018 rozhodol tak, že do konania na miesto pôvodnej žalobkyne pripustil postupníčku.

4. Sťažovateľka zaplatila časť istiny v sume 45 585,33 € žalobou uplatnenej pohľadávky pôvodnej žalobkyne 10. septembra 2018 a jej ďalšiu časť (novej) žalobkyne 5. novembra 2018, čiže žalobou uplatnená pohľadávka v časti istiny bola zaplatená v plnej výške. Žalobkyňa podaniami z 26. októbra, resp. 13. novembra 2018 žalobu v časti, v ktorej sa domáhala zaplata sumy 71 114,09 €, zobrala späť, naďalej však trvala na žalobe v časti, v ktorej sa domáhala zaplata príslušenstva pohľadávky, t. j. úrokov z omeškania v sume 1 625,32 € vrátane paušálnej náhrady nákladov spojených s jej uplatnením v sume 40 €.

5. Rozsudkom okresného súdu bola preto sťažovateľke (žalovanej) uložená povinnosť zaplatiť žalobkyne sumu 1 625,32 € z titulu úrokov z omeškania a sumu 40 €

z titulu paušálnej náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky, a to v lehote do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku. Zároveň bola žalobkyni priznaná proti sťažovateľke náhrada trov konania v rozsahu 100 %, o sume ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením rovnako po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku.

6. Sťažovateľka proti rozsudku okresného súdu podala riadne a včas odvolanie, o ktorom bolo rozhodnuté rozsudkom krajského súdu tak, že krajský súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil a súčasne žalobkyni priznal proti sťažovateľke nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Podľa zistenia ústavného súdu rozsudok okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu nadobudol právoplatnosť 16. októbra 2020.

7. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa dohovoru odôvodňuje odňatím možnosti konať pred súdom, resp. tým, že jej súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Krajský súd, rovnako ako okresný súd sa nevysporiadali s jej pre rozhodnutie o veci podstatnými námietkami, a to s tým, že

7.1 časť istiny pohľadávky v sume 45 585,33 € bola sťažovateľkou zaplatená ešte pôvodnej žalobkyni 10. septembra 2018, t. j. pred uzavretím zmluvy o postúpení pohľadávky z 24. septembra 2018, a keďže medzi inými aj úroky z omeškania boli v prílohe 1 tejto zmluvy bez ďalšieho vymedzené iba všeobecne ako „prísľušenstvo“ pohľadávky, zmluva o postúpení pohľadávky je pre neurčitosť neplatná,

7.2 žaloba bola podaná 8. augusta 2018 a k uzavretiu zmluvy o postúpení pohľadávky, resp. k postúpeniu pohľadávky došlo až 24. septembra 2018, oznámenie postupkyne (pôvodnej veriteľky) o postúpení pohľadávky sťažovateľke (dlžníčke) listom z 1. októbra 2018 je bez akéhokoľvek právneho významu,

7.3 pre neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky, na ktorú inak boli všeobecné súdy povinné prihliadnuť z úradnej moci (*ex officio*), (nová) žalobkyňa nebola v danej veci aktívne vecne legitimovaná.

8. Podľa názoru sťažovateľky sú rozsudky krajského súdu, rovnako ako okresného súdu pre absenciu riadneho, logického a vyčerpávajúceho odôvodnenia nepreskúmateľné, a tým zjavne svojvoľné a arbitrárne.

9. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu, ako aj rozsudkom krajského súdu, tieto žiada zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň si uplatňuje náhradu trov konania.

II.

Relevantná právna úprava

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním, o postavení jeho sudcov a ich bezúhonnosť ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie veci ústavným súdom

15. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu.

K namietanému porušeniu práv rozsudkom okresného súdu

16. Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

17. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (podobne aj II. ÚS 521/2015, II. ÚS 855/2015, IV. ÚS 236/07).

18. V zmysle § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej aj „CSP“) odvolanie možno odôvodniť medzi inými len tým, že konajúci súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

19. Sťažovateľka mala možnosť domáhať sa preskúmania rozsudku okresného súdu pre už uvedené dôvody využitím odvolania, ktoré napokon pred podaním ústavnej sťažnosti ústavnému súdu aj využila, pričom o tomto jej odvolaní bolo rozhodnuté rozsudkom krajského súdu.

20. Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti (vo vzťahu k rozsudku okresného súdu) už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu práv rozsudkom krajského súdu

21. Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy tiež vyplýva že ústavný súd môže poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

22. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces

23. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti sama uviedla, že podaním z 11. decembra 2020 podala podľa § 420 písm. f) CSP proti rozsudku krajského súdu dovolanie, o ktorom dosiaľ Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako dovolací súd nerozhodol. Podľa zistenia ústavného súdu ku dňu predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ústavným súdom dovolanie sťažovateľky nebolo ani len predložené najvyššiemu súdu na rozhodnutie, resp. konanie o dovolaní sa v zmysle § 436 a nasl. CSP dosiaľ vedie na okresnom súde pod sp. zn. 22 Cb 144/2018. Z citovaných zákonných ustanovení Civilného sporového poriadku zjavne vyplýva, že v rámci konania o dovolaní proti rozsudku krajského súdu (podľa zistenia ústavného súdu v prevažnej miere založeného na argumentácii, ktorá je totožná s argumentáciu predostretou ústavnému súdu v ústavnej sťažnosti, pozn.) je možné dosiahnuť nápravu prípadných väd napadnutého rozsudku krajského súdu, ako aj tomuto predchádzajúceho nesprávneho procesného postupu.

24. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka sa domáha ochrany označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru proti rozsudku krajského súdu aj v dovolacom konaní, podľa čl. 127 ods. 1 ústavy niet právomoci ústavného súdu na poskytnutie takejto ochrany.

25. Prijatím ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie by došlo k vzniku ústavne neakceptovateľného stavu, keď by v zásade o rovnakej veci rozhodovali paralelne viaceré orgány súdneho typu – najvyšší súd a ústavný súd (porov. mutatis mutandis II. ÚS 1/08, II. ÚS 393/2014, III. ÚS 632/2014, IV. ÚS 146/08, IV. ÚS 420/2011). Išlo by o taký stav, ktorý je v právnom štáte neaprobateľný, pretože by mohol viesť k rozdielnym rozhodnutiam v rovnakej veci, čo by malo negatívne (a len ťažko odstrániteľné) dôsledky na právnu istotu, ktorá tvorí integrálnu súčasť právneho štátu.

26. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

27. Na záver ústavný súd pre úplnosť dodáva, že podľa § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

28. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, o ďalších návrhoch sťažovateľky formulovaných v sťažnostnom petite (zrušenie rozsudku krajského súdu, ako aj rozsudku okresného súdu a vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie o náhrade trov konania) nebolo potrebné rozhodnúť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2021

Peter Molnár
predseda senátu